

SEIZOEN 2012-2013

14 oktober 2012

Ragazze Kwartet met “Verschil van Dag en Nacht”

Terry Riley, inmiddels 77 jaar oud, was op zijn veertigste al de pionier van de Minimal Music, een van Amerikaanse componisten in New York afkomstige stijl van muziek, oorspronkelijk New York Hypnotic School genoemd: minimaal, dus weinig noten, weinig instrumenten.

Als een componist als Riley 13 werken mag componeren voor het wereldberoemde Kronos Quartet zegt dat wel iets over zijn kwaliteiten.

“Raak in trance” was het advies van celliste Geneviève Verhage, een raad die het Koloniekkerk publiek leek te hebben opgevolgd: zelden hoorden wij zo’n spontaan en enthousiast applaus na een bepaald niet eenvoudig te verteren eigentijdse muziekwerk. Het slechts 10 minuten durende werk met de mysterieuze titel Sunrise

of the planetary dreamcollector begon verrassend en boeide al snel door de pittige akkoorden, veelvuldige herhalingen met steeds weer kleine varianten. Basisakkoorden met daarboven zwevende klanken, soms rustig en fluisterzacht, dan weer heftig toenemend in volume. Strak getokkeld pizzicato afgewisseld met heerlijk gebrom uit de lage cello.

Duidelijke invloeden uit de wereld van de jazz en zeker ook uit de Indiase klassieke vocale muziek. “Intuïtieve muzikale fantasieën zijn de basis van dit werk”, aldus de uitgebreide omschrijving in het weer uitstekend verzorgde programmaboekje.

Hoewel voorzitter Wicher Pattje bij zijn openingswoord verzekerde dat al te moeilijk verteerbare eigentijdse composities in de komende concerten van deze serie niet meer zullen voorkomen, in dit geval is het kritische publiek volledig geslaagd voor deze test: maak ook eens kennis met 20e eeuwse componisten. Vertrouwd met vooral romantische klassieken stelde men zich onbevangen open voor een gedurfde kennismaking en wist daar van harte van te genieten en dat spontaan te uiten.

Niet te verwonderen dat vol vertrouwen op de totale programmering, al zo’n recordaantal van 125 liefhebbers van deze kamermuziek op deze locatie zich hebben geabonneerd op de hele serie. Een lustrium serie die in dit tiende jaar van de Stichting bijzonder aantrekkelijk belooft te worden: vijf spectaculaire concerten plus twee extra!

Begonnen werd zondagmiddag – overeenkomstig het thema “verschil van dag en nacht” – met *Ainsi la Nuit* uit 1977, een veelzijdig werk van Henri Dutilleux, een Fransman, inmiddels hoogbejaard, jawel: geboren in 1916. Hij wordt omschreven als zeer nauwgezet, haast angstvallig, altijd strevend naar kwaliteit boven kwantiteit. Hij schreef dromerige, van poëzie doordrenkte muziek, vol klankrijkdom en met een briljant reliëf. Muziek uit gevoel, maar als opening van dit concert wel lastig om je zo abrupt te moeten verplaatsen in de ziele-roerselen van de componist. Zeven deeltjes vanaf *Nocturne* tot en met *Temps suspendu* (=weifelend, in de lucht zwevend) waar dan tussen de eerste vijf delen een viertal “parentheses” zijn geprogrammeerd. Te denken valt aan tussenzinnen: wat tussen haakjes staat, teruggrijpend op elders gebruikt materiaal.

Zie volgende pagina

Krachtig gespeeld door dit energieke kwartet, onheilspellend begonnen maar dan al in deeltje II (Miroir d'espace- spiegel van de ruimte) overgaand in ijle sferen, mijmerend en heel fijntjes aangezet. Soms kwamen er toen wat schrille klanken, het publiek klaar wakker houdend, dan weer in Nocturne 2 gedempte strijkinstrumenten, con sordino. Afgesloten wordt met de al genoemde Temps suspendu, die ons met recht weifelend in de lucht laten zweven.

Grote waardering verdienen onbetwist de superieure professionaliteit van dit ensemble, vier jonge dames, stuk voor stuk solisten. Dit blijkt ook uit het feit dat zelfs twee van hen in aanmerking kwamen voor een viool en cello van het Nationaal Muziekinstrumenten Fonds.

Met Joseph Haydn kwamen we weer met de voeten op de grond en terug in de 18e eeuw met een subliem kunstwerk van de hand van de schepper van de klassieke kwartetstijl. Een kwartet, ja, maar met vier gelijkwaardige partners. Vaak is de viool wel de aanvoerder, maar herhaaldelijk nemen ook de andere instrumenten de leiding over.

Het Strijkkwartet opus 76 met de romantische naam Sunrise, ontstaan omstreeks 1796, vaak Kaiserquartet genoemd maar opgedragen aan Graaf Erdödy. In het dynamische eerste deel met vaak heerlijke lange lijnen kwam het perfecte samenspel ten volle tot uiting. Dit gold ook voor de volgende delen. In deel 2 veel dartele cello strekkjes en in het daarop volgende Menuetto vrolijke bijna dansante muziek gevolgd door het slotdeel waarin af en toe een instrument solistisch mocht excelleren.

Sunrise, na een gitzwarte nacht een bijna verblindende zonsopgang.

Claude Debussy, de waardige vertegenwoordiger van eind 19e begin 20e eeuw, componeerde pas in 1893 zijn meesterwerk in de kamermuziek: het Strijkkwartet in g-moll met inspirerende namen voor de delen als animé et très décidé. Nog veel meer romantische aanwijzingen als Assez vif et bien rythmé, Doucement expressif, Avec Passion.

Na de inzet met lage tonen volgde al snel een zuiver Scherzo met pizzicati van viool en cello. De noten van het thema werden daarna twee keer zo lang gespeeld en dit ritmisch gedeelte werd liefelijk afgesloten. Ontroerend van schoonheid : het derde, het andantino, vooral ook door die bijzondere klank van gedempte instrumenten. De finale, als très modéré aangekondigd, wordt in de muziekliteratuur wel eens als minder geslaagd omschreven. Onze indruk: ook hier is niets mis mee! Met de omschrijving: veel kleur en brille is ook het publiek het helemaal eens.

De vier af en toe van kleur wisselende licht-panelen op het podium, ontwerpen van Maarten Warmerdam, voegden ook visueel warmte en fantasie toe.

Jan Toor

11 november 2012

Cello8Octet Amsterdam

In een totaal uitverkocht Koloniekkerkje musicerden afgelopen zondag 8 zeer enthousiaste musici die samen het "CELLO OCTET AMSTERDAM" vormen. Jeugdige musici die vol overgave met hun cello's een geweldige muzikale sfeer creëerden. De van heinde en verre toegestroomde toehoorders hebben van een fantastische muzikale middag mogen genieten.

Het octet begon met Amor Brujo van Manuel de Falla, bepaald geen gemakkelijk werk maar gebracht met een muzikaal elan en enthousiasme. Een oorverdovend applaus was de dankbare reactie van de toehoorders.

Ook deze middag was er weer werk van Philip Glass in het kerkje te horen. Zijn Symphony werd op sublieme wijze door de acht jeugdige musici ten gehore gebracht. Als laatste onderdeel voor

de pauze vertolkte het octet de werken "Zomer en Herfst" uit de vierjaargetijden van de in 1992 overleden componist Astor Piazzolla.

In het programma boekje van dit concert stond een citaat van de wereldberoemde cellist Yo-Yo Ma : "...dit ensemble is een schat; het is een geweldig voorbeeld voor de muziekwereld....Overal waar ik speel : Brazilië, Japan, USA, word ik over het Cello Octet aangesproken..." In de pauze werd er door verschillende bezoekers over dit citaat gesproken. Men was het er volkomen mee eens.

Na de pauze startte het octet met Requiem van David Popper. Een requiem dat niet erg bekend is maar dat de harten van de toehoorders zeer raakte, mede door de zeer gedragen uitvoering. Van de Nederlandse componist Fant de Kanter die zichzelf karakteriseert als iemand die intuïtief componeert, vertolkte het octet "Chasing planes, Placing chains". Een werk dat apart voor acht cello's is gecomponeerd en behoort tot de lievelingsstukken van het Cello Octet Amsterdam. In dit werk zijn zowel de structuren van de klassieke muziek als de puls en intensiteit van popmuziek te herkennen. Het werk eiste heel veel van de muzikaliteit en de techniek van de musici maar zij toonden zich ook hier meesters op hun instrumenten.

Het concert werd afgesloten met nog de twee andere werken van de vier jaargetijden van Astor Piazzolla "Winter en Lente". De staande ovatie die volgde op deze uitvoering was overweldigend. De jeugdige musici moesten verschillende malen terugkeren om het niet aflatende applaus tot zich te nemen. De toegift "De Vuurdans" (Danza ritual del fuego) van Manuel de Falla was een prachtige afsluiting van een schitterend concert. Zowel musici als toehoorders verlieten met een zeer voldaan gevoel het kleine maar zeer sfeervolle Koloniekkerkje te Wilhelminaoord.

JAN JANSEN

16 december 2012

THE GENTS, weergaloos en indrukwekkend.

Vanaf de eerste noot van het wondermooie Ave Maria van de 16e eeuwse Robert Parsons valt onmiddellijk een ademloze stilte in de stampvolle Koloniekkerk. Een wonderlijk gevoel bekruipt de toehoorders: hier gebeurt iets heel bijzonders. Deze vocale klanken grijpen je bij de keel; dit is niet zo maar een concert: dit is een indrukwekkende muzikale gebeurtenis. En dat gevoel blijft onverminderd tot en met de laatste van de twee toegiften, het slotgebed Notre Père van Maurice Duruflé uit de 20e eeuw! Het Vocaal Ensemble The Gents

heeft al vanaf hun eerste begin in 1999 een grote indruk gemaakt. Onder hun eerste artistiek leider en dirigent Peter Dijkstra kwam die sublieme klank tot stand en werd vanaf het prille begin gekozen voor een heel uiteenlopend repertoire. Ook deze winterse zondagmiddag, onder leiding van dirigent Béni Scillag was dat het geval, zeker bij het tweede deel dat geheel gewijd was aan het komende kerstfeest.

Het oude kerkgezag Es ist ein Ros entsprungen, het Gaudete, Christus est Natus uit 1582 tot en met de zeker eigentijdse White Christmas van Irving Berlin, alles kreeg een gloednieuwe interpretatie, dank zij de magnifieke arrangementen van o.a. Tijs Krammer.

De kracht van dit ensemble is vooral de perfecte en tot in details uitgewerkte koorzang in steeds wisselende samenstellingen. Elke noot, elke lettergreep komt volledig tot zijn recht. Hier zou elke koordirigent uit de regio bij moeten zitten en ervaren waartoe het streven naar een dergelijke perfectie uiteindelijk kan leiden. Natuurlijk beschikken The Gents wel over zangers die vanaf hun prille jeugd een jarenlange uitstekende vooropleiding genoten in voornamelijk het Roder Jongenskoor.

Zo beschikken The Gents over enkele sublieme countertenoren (hoge mannenstemmen) evenals een stel prachtige lage bassen, waardoor de mogelijkheden in de keuze van het repertoire natuurlijk veel groter zijn. Daarop zijn ook al die arrangementen gebouwd en dat gaf de Nederlandse componist Daan Manneke ook de gelegenheid aan de speciale compositieopdracht te voldoen met een bijzonder mooie Marche, Chanson et Gloria met gedeelten op reciteertoon en af toe bijna religieus gregoriaans klinkend.

Ook het ontroerende Die Stimme des Kindes uit 1963 van de hier vermoedelijk onbekende Mäntyärvi bleek met een heerlijke solistische bijdrage een werk vol nuances van krachtig luid tot en met fluisterzacht, zo werd het een parel van zangkunst.

Dan krijgen ook Wonderful Christmastime van Paul McCartney en het redelijk afgezaagde Jingle Bells een compleet nieuwe verrassende uitstraling, daarin de veelzijdigheid van dit enthousiaste mannenensemble accentuerend. Geen wonder dat zij ook in Japan en in tal van Europese landen zijn uitgenodigd en mochten samen werken met de top van het Nederlandse muziekleven.

Jan Toor.

Concert: Vocaal Ensemble The Gents in
Koloniekkerk, Wilhelminaoord

Bezoekers: kerk uitverkocht

Waardering: * * * * *

20 januari 2013

BART SCHNEEMANN - hobo
PAOLO GIACOMETTI - piano

‘Muziek die tintelt als champagn’, zo introduceerde hoboïst Bart Schneemann de Sonates van Jacques Christian Widerkehr waarmee zowel het concert als het tweede deel na de pauze werd begonnen. Totaal in vergetelheid geraakt, deze componist, terwijl hij als tijdgenoot van Mozart zelfs veel geliefder, bekender, meer gevraagd was dan deze. Voor het publiek, in het ook dit keer weer volledig uitverkochte kerkje van Wilhelminaoord, was het een feestelijke kennismaking, een tinteling die ook bij de karakterstukken van Robert Schumann werd ervaren. Wat een beheersing, wat een perfect samenspel tussen twee grootmeesters, waarbij afwisselend de een en dan weer de ander de begeleidende rol speelde. Beiden waren ook solistisch te horen: Giacometti vooral ook in een vijftal originele Fantasiestücke voor klavier solo van Schumann. Met titels die de sfeer en de stemming uitdrukken, dus gespeeld werden met een fijnzinnig toucher, dan weer fors en krachtig, weemoedig bij de vraag waarom? De Fabel uiteraard sprookjesachtig van sfeer met de spanning van de wisselende tempi. Schneemann ontpopte zich ook als een ware entertainer in zijn aankondigingen, daarmee alle plechtstatigheid van klassieke muziek relativiserend tot ontspannen en blijmoedig genieten. Daar paste de manier helemaal bij waarmee hij een klein ongelukje omhoog tot een geestig incidentje toen het riet uit het mondstuk van zijn instrument schoot en op de grond viel.

De hoboïst was vooral herkenbaar in zijn eigen transcripties van liederen van Schumann, composities uit bundels als Frauenliebe en Dichterliebe. Naar ons gevoel heeft hij hierbij de menselijke stem nagenoeg letterlijk omgezet in de zangstem van de hobo, klanken vol warme emotie precies passend bij de originele begeleiding door de pianist.

Het publiek onderging hier hoe met grote liefde en diep respect het werk van deze twee componisten werd vertolkt, met een blijheid die niemand onberoerd liet. Heerlijk werk van in zijn tijd populaire muziek van Widerkehr, waarvoor het vergeten worden de prijs was van die populariteit, nu onbegrijpelijk en onvoorstelbaar als we dit horen. Hoe vrolijkheid en optimisme straalden in die daarvoor zo typische toonsoort in zijn Sonate in C-groot. Onmiskenbaar proefden wij het merkbaar plezier waarmee Schumann zijn pianostukken componeerde en één lange lijn van zoete klanken in het Abendlied. Het werd, zoals een Engelse recensent ooit schreef: a performance of outstanding quality!

Jan Toor,
Steenwijker Courant, 21 januari 2013

17 februari 2013

Música Temprana : SPAANSE MUZIEK IN KOLONIEKERK.

Música Temprana (vertaald: Dageraadsmuziek) is een ensemble van wisselende samenstelling, gespecialiseerd in de uitvoering van barokmuziek uit Spanje en Latijns-Amerika. Op uitnodiging van de Stichting Kolonieconcerten traden vier instrumentalisten met mezzo sopraan Luciana Cueto op in de vierde uitvoering van de serie Zondagmiddagconcerten in de Kolonie. Onder de titel *Al Alva venid, buen amigo* speelden en zongen zij de sterren van de hemel, geheel overeen komend met de vertaling van

Al Alva in het voor ons begrijpelijke: kom bij het ochtendgloren, goede vriend.

Met alle teksten uitstekend vertaald in het programma boekje kon een weer stampvolle kerk in elk geval ook in de wat latere uren van de middag de liederen goed volgen, vooral die door de zangeres en de gitaar spelende en uitstekend zingende tenor vocaal werden gepresenteerd. Opvallend bij die teksten was de overwegend kommervolle inhoud, behalve bij het titellied dat bij herhaling de duidelijk meer dan goede vriend inviteerde om toch maar te komen, wel met de beperking: neem niemand mee. Dit nummer werd overigens prachtig tweestemmig gezongen door de beide vocalisten.

Verder waren de liederen inhoudelijk veel minder uitnodigend, zoals gezegd: kommervol. Het ging over: de geliefde zien voor ik ga sterven, mijn ogen kunnen niet slapen, alleen lopen naar de baden van de droefheid, de koningin is bedroefd, hij laat mij leven in verdriet.

De tenorstem wist ons zeer te boeien, prachtig passend bij de begeleidende muziek van de vele zangteksten. De sopraan heeft dat typisch Spaanse timbre dat het exotisch karakter van vier bijzondere instrumenten accentueert.

Het vaak verraste publiek maakte kennis met een van de vele programma's die het ensemble ten gehore kan brengen met voornamelijk werken uit de *Cancionero de Palacio*, geschriften van een Spaanse Bisschop uit de 18e eeuw en andere Spaanse liedboeken uit eind 15e begin 16e eeuw. Er is veel over te vertellen en het betrof zeker interessante en relevante informatie, die Adrián Rodríguez Van der Spoel kon toevoegen. Helaas gingen veel van zijn gesproken teksten verloren en moest een groot deel van het kerkpubliek dit ontberen. Ook hiervoor zal het volijverige stichtingsbestuur zeker in de toekomst een passende oplossing weten te vinden.

Gelukkig konden beide zangers ook zonder hulpmiddelen alle uithoeken van de kerk bereiken, prachtige solistische bijdragen en even bijzonder mooie momenten van samenzang van dit duet.

De naar oud voorbeeld gebouwde instrumenten hadden regelmatig bijstemmen nodig, de authentieke darmsnaren raken door vocht en temperatuurwisseling vrij snel ontstemd. Zodra ze door deze vier topmusici worden bespeeld komt de sfeer van deze liedteksten volledig tot zijn recht. Een genot was het luisteren naar de verschillende solistisch-instrumentale optredens, soms voor een enkel instrument, soms als complete groep gamba's en gitaren. Schitterend zoals zij in *Como puedo yo vivir* als het ware een gesprek met elkaar voeren, later ook in *Ricercada ottava* tussen alleen de gamba's.

Met open doekjes en een warm slotapplaus wist het publiek zoveel sfeerbrenkend vakmanschap te waarderen.

Locatie: Koloniekkerkje, Wilhelminaoord.

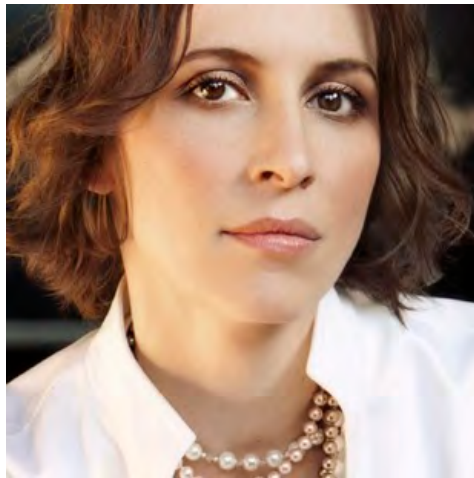
Concert: Ensemble Musica Temprana.

Aantal bezoekers: 160 (uitverkocht) *Jan Toor*

Waardering: ****

17 maart 2013

NADEJDA VLAEVA - piano

Haar techniek is wonderbaarlijk dank zij een buitengewoon talent en grote muzikaliteit. Geen wonder dat zij staande ovaties kreeg na haar optreden in dit laatste van de serie Kolonieconcerten. Een serie van vijf abonnementsconcerten plus 2 extra concerten in het seizoen 2012-2013, die steeds weer grote belangstelling genieten van een trouw publiek.

De Bulgaarse Vlaeva genoot haar opleiding in haar vaderland, maar vooral ook in Amsterdam en New York. In uitstekend Engels gaf zij een heldere toelichting op de te spelen werken.

Een bijzonder programma: bewerkingen van Saint-Saëns en van Vivaldi van composities van J.S.Bach.

Ook door Liszt van de beroemde Danse macabre van Saint-Saëns. Dit was oorspronkelijk een orkestwerk dat met een grote bezetting de Dans-Van-De-Dood weergeeft, waarbij de bewoners van de dodenakker zich 'uitleven' tot aan het kraaien van de haan. Dit alles op één vleugel ten gehore brengen was een kolfje naar de hand van deze temperamentvolle, krachtig en energiek spelende pianiste.

Hier paste dit prima, maar verder had het wel met iets minder geluidsvolume gekund.

Interessant waren de bewerkingen voor piano van een Air en een Adagio uit twee cantates, alsmede van twee transcripties van een vioolpartita en een vioolsonate, alles van Bach. Het Largo uit die sonate en later ook uit Bach's concert BWV 596 waren juweeltjes van rust en bezinning, soms een verademing in het wel heel krachtig bespelen van deze vleugel.

Een concert vol contrasten: van vuurwerk, een waterval van noten tot aan oorstrelende momenten. Heel mooi de heerlijk romantische Preludes van twee Russen: Anatol Liadov en Sergei Rachmaninoff, beiden uit midden 19e en begin 20e eeuw. De Prelude in g-klein van laatstgenoemde klonk velen aangenaam bekend in de oren. Meesterlijk van hem waren enkele tientallen kostelijke variaties op een thema van de 17e eeuwse Italiaan Corelli, de meester van de gewijde muziek. Al met al een bijzonder interessante en bepaald niet eenvoudige dan wel traditionele muziekkeuze, precies passend bij dit pianistiek temperament. Het concert werd afgesloten met een flitsende Toccata van de landgenoot Alexander Vladigerov, gebaseerd op volksmuziek waarbij zeker vol temperament in razend tempo werd gedanst op deze Bulgaarse klanken, afgewisseld met puur jazzy momenten. Met haar onuitputtelijk fabelachtig muzikaal geheugen en enorme repertoire- kennis gaf Nadejda Vlaeva onvermoeibaar nog drie toegiften.

Jan Toor

Locatie: Koloniekkerkje, Wilhelminaoord

Bezoekers: 160

Waardering: * * * *

7 april 2013

QUIRINE VIERSEN - cello

Quirine Viersen en Bach.

Onder deze zelfde titel stond in de maand oktober 2011 in deze krant een verslag van het eerste deel van wat toen al 'een hartverwarmende combinatie' werd genoemd. Deze internationaal vermaarde celliste was toen bezig met een Cd-opname van een van de meest gedurfde projecten: de zes cellosuites van Johann Sebastian Bach. Een project waar zelfs de beroemdste cellisten (o.a. Pablo Casals, Mstislav Rostropovitsj, Yo-Yo Ma, Pieter Wispelwey) pas op veel latere leeftijd aan durfden te beginnen. Deze suites vragen namelijk een enorme variëteit aan speeltechnieken, hebben een enorm grote emotionele lading en interactie tussen de stemmen.

Voor de uitvoering koos Quirine Viersen zowel in 2011 als nu een negental kleine kerken in Nederland omdat zij van mening is dat uitsluitend in die intieme sfeer de volle schoonheid van Bach's werk tot zijn recht komt.

Speelde zij in 2011 de suites 1, 4 en 5, zondag voltooide zij dit project met de vertolking van suite nummer 3, 2 en 6, in deze volgorde. De dubbel-cd is inmiddels verschenen en door de critieken hogelijk gewaardeerd. Ook nu weer zat in de uitvoering op – wat wel leek – de eerste langverwachte lentedag van 2013, een stijgende lijn. Al bij de eerste klanken van dit prachtige instrument was daar onmiddellijk weer die bijna mystieke sfeer vol warme en diepe klanken. Bewonderenswaardig waren haar frasering alsmede de nuancering, jubelend in de hoge tonen en diep grommend in het lage register. Hoewel de oorspronkelijke door Bach bedoelde volgorde van de zes suites niet helemaal vast staat is er toch duidelijk een opklimmende moeilijkheidsgraad en toenemende emotionele rijkdom. Steeds meer wordt de toevoerder gegrepen door de schoonheid van dit instrument zoals het wordt bespeeld door deze grote muzikale persoonlijkheid die bovendien beschikt over een bijzonder muzikaal geheugen.

Zij speelt alle suites volledig uit het hoofd.

Die zesde suite bevat veel meer versierende loopjes en virtuoze passages, was dus echt de apotheose van dit optreden. Het slot van een serie van twee bijzondere extra concerten van jonge virtuoos die wereldwijd tot de besten van de cellisten wordt gerekend. Wat een voorrecht dat niet alleen de podia en concertzalen in de grote steden van het westen van ons land hiervan mogen genieten.

Jan Toor

=====

Locatie: Koloniekkerkje Wilhelminaoord.

Optreden: Quirine Viersen, 3 cellosuites van Bach

Belangstelling: 180 bezoekers.

Waardering: ****

=====